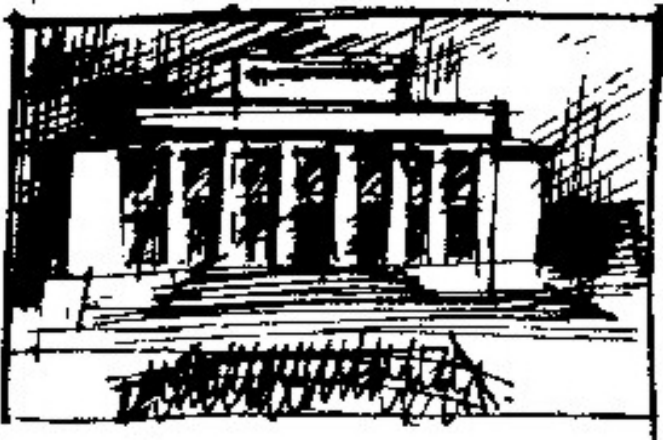

Z P R A V O D A J

Spolek přátel
Národního divadla Brno

www.spndb.cz

Vážení a milí přátelé – opery, baletu a činohry,
příznivci opery, baletu a činohry,

stále ještě žijeme ve velmi složité době. Když je nám opravdu úzko, máme dvě možnosti: buď zaměřit svoji pozornost na budoucnost a doufat v „lepší zítřky“, nebo se obrátit do minulosti a čerpat sílu z ní. Určitě nebude na škodu, když si se šéfredaktorkou Hudebních rozhledů H. Jarolímkovou, připomeneme ještě několik významných květnových hudebních výročí a uvědomíme si, jak významnou a nesmazatelnou stopu zanechali domácí i zahraniční umělci v českých kulturních dějinách 19. a 20. století. Dne 12. 5. 1884 zemřel Bedřich Smetana (*1824) a stejného dne je na jeho počest od r. 1946 každoročně zahajován Mezinárodní hudební festival Pražské jaro. Jeho první ročník se konal u příležitosti padesátého výročí založení České filharmonie, pod záštitou tehdejšího prezidenta republiky Edvarda Beneše (1884 – 1948), narozeného rovněž v květnu (28. 5.) V květnu také poprvé zazněla pod taktovkou Rafaela Kubelíka Smetanova *Má vlast*, která od té doby, s výjimkou let 1948 a 1951, každoročně tento – v evropském a světovém měřítku – respektovaný hudební svátek slavnostně otevírá. Koncem května si připomínáme další významné výročí, tentokrát narození Václava Talicha (28. 5. 1883 – 1961), jednoho z nejvýznamnějších českých dirigentů 20. století. O den dříve a o rok později se narodila nepřehlédnutelná postava dějin české kultury v nejšířším slova smyslu: židovský, německy píšící spisovatel, překladatel a skladatel, souputník Franze Kafky – Max Brod (27. 5. 1884 – 1968). Proslul písňovými cykly a dalšími díly psanými zejména na texty J. W. von Goetha, H. Heineho a F. Kafky. Navíc propagoval dílo L. Janáčka (1854 – 1928) nejen překladem libret jeho oper, ale v r. 1924 také vydáním Janáčkovy biografie pod názvem „Leoš Janáček: Leben und Werk“. Ze zahraničních umělců narozených v květnu a nějakým způsobem spjatých s českými zeměmi lze připomenout mj. Petra Iljiče Čajkovského (7. 5. 1840 – 1893). Nejenže třikrát navštívil Prahu a osobně se tu při prvních dvou návštěvách v r. 1888 setkal s Antonínem Dvořákem (1841 – 1904), ale dokonce tu poprvé mimo Rusko dirigoval *Evžena Oněgina* (6. 12. 1888). Ani německý skladatel Richard Wagner (22. 5. 1813 – 1883) nezůstal v tomto smyslu pozadu. V červnu 1842 ho přivítali v Teplicích a na hradě Sřetkov, kde našel inspiraci k opeře *Tannhäuser*. Rovněž v červnu, ale o tři roky později, pak zavítal do Mariánských Lázní, kde začal pracovat na opeře *Lohengrin*. Konečně vzpomeňme na americkou tanečnici Isadoru Duncanovou (26. 5. 1877 – 1927), která si v r. 1902 také vybrala vedle Františkových Lázní a Karlových Varů k sérii svých představení Mariánské Lázně. A že tu zaznamenala velký úspěch, potvrzuje i to, že ve 30. letech založila pod jejím vlivem Jarmila Jeřábková (1912 – 1989) taneční školu. A na úpl-

ný závěr: Libor Vaculík (1957), tanečník, choreograf, libretista, režisér a pedagog, představil v pražském ND v r. 1998 balet *Isadora Duncanová, příběh tanečnice*. Našlo by se toho pochopitelně ještě více, ale i tak máme být na co hrdí a čerpat z toho onu tolik potřebnou sílu zmíněnou v úvodu a optimismus kořenící život.

Zprávy výboru:

Doufáme, že v červnu se již výbor bude moci sejít a domluvit se na dalším pokračování činnosti. Je potřeba po dohodě s divadlem mimo jiné i naplánovat termíny vybírání příspěvků na 2021. Protože připravujeme vydání prázdninového Zpravodaje na měsíce červenec a srpen, všechny potřebné informace pro členy snad již v něm budeme schopni uvést.

Podle získaných informací zatím neplatí na "letní hraní" NdB v květnu a červnu slevy na vstupné. Normální režim se všemi slevami bude až od měsíce září.

Naši jubilanti v červnu (kulaté a půlkulaté narozeniny)

Pavel Klár	Libuše Medková	Martina Čechová
Lenka Vlašínová	Zdenka Dvořáková	Milan Vyhlídal
Gabriela Novaková	Renata Pospíšilová	Alena Smrčková

S velkou omluvou blahopřejeme dodatečně paní Haně Bellovičové, která své životní jubileum oslavila v květnu.

Vážení jubilanti, členové výboru SPNdB Vám upřímně přejí pevné zdraví, štěstí, spokojenost a mnoho radostí. Určitě sami zhodnotíte, co Vám dosavadní život dal, popřípadě vzal, ale můžete se každý den těšit, co krásného Vás ještě čeká.

Divadelní jubilea, vzpomínky – červen

☞ 1. 6. 1951 zemřel skladatel Jan Zdeněk Bartoš (*4. 6. 1908). Absolvoval pražskou konzervatoř (žák J. Křičky). Živil se jako ministerský úředník a hudební redaktor, byl profesorem pražské konzervatoře. Opery: *Prokletý zámek*, *Útok na nebe*.

☞ 1. 6. 1936 zemřela při autohavárii v Bulharsku sopranistka Christina Morfová (*6. 5. 1889). Absolvovala Pivodovu školu. V sezoně 1909 – 10 byla angažována v Brně, pak hostovala v různých divadlech, 1920 – 23 byla angažována v pražském ND, kde zpívala Miladu, Libuši, Donnu Annu, Mařenku, ale i Královnu noci. Měla univerzální hlas velkého rozsahu, schopný i těch nejjemnějších dynamických odstínů, který dával zapomenout na její korpulentní postavu a manýrovitý herecký projev. V r. 1930 odešla trvale do rodného Bulharska.

☞ 1. 6. 1946 zemřel tenorista Leo Slezak (*18. 8. 1873). Zpěv studoval soukromě. Operní kariéru začínal v Brně, kde v r. 1896 debutoval v úloze Lohengrina. Od r. 1898 působil v Berlíně, Vídni, MET a na dalších světových scénách. Lahodný hlasový tón, vybroušená technika, oduševnělost projevu – to byly hlavní devizy pěvce, považovaného ze jednoho z nejlepších tenorů všech dob. K proslulým rolím patřil Tannhäuser, Otello, Kalaf... Mistrně interpretoval písně. Publikoval řadu většinou humorných vzpomínek. Po konci operní kariéry se ještě dlouho objevoval na plátnech kin jako oblíbený herec. Hrál asi ve 45 rakouských a německých filmech – většinou komické role.

☞ 3. 6. 1951 se narodila sopranistka Libuše Hrubá – Macháčková. Vystudovala pražskou konzervatoř. Byla angažována do sboru Smetanova divadla. Od r. 1973 byla sólistkou v Českých Budějovicích, kde zpívala zprvu mezzosopránový obor (Carmen, Niklas...). Od r. 1982 byla angažována v pražském ND, kde zpívala mj. titulní roli ve druhé premiéře *Libuše* inscenované ke 100. výročí otevření ND. Její tmavý dramatický soprán se uplatnil také ve Smetanově *Miladě*, *Hedvice*, ve Dvořákově *Armidě*, *Cizí*

kněžně, Julii, koncertně zpívala i Vandu. Z cizích oper – Senta, Tosca, Leonora... V l. 1992 – 98 byla sólistkou Státní opery Praha. Věnovala se i pedagogické činnosti.

☞ 4. 6. 1926 se narodil tenorista Ivo Žídek (†20. 5. 2003). Zpěv studoval soukromě a v r. 1945 byl angažován Z. Chalabalou do ostravské opery. Už jako devatenáctiletý zde zpíval Werthera, Heřmana, Fausta, Šťáhlava... Od r. 1948 byl angažován v pražském ND. Byl výborným představitelem Lenského, Tamina, Dona Ottavia, Jarka, Junoše, Ladislava, Víta, Jiřího, Vévody mantovského, Dona Cesara, Števy... Na scéně Vídeňské státní opery narychlo nastudoval roli Dona Carlose a to mu otevřelo cestu k několikaletému tamějšímu působení, ale také pomohlo k další mezinárodní kariéře (Buenos Aires, Berlín aj.). V 60. letech minulého století začal zpívat i role dramatického oboru (Dalibor, Lohengrin, Siegmund, Skuratov, Laca, Lžidimitrij, Kalaf, Peter Grimes, Manolios...). Věnoval se intenzivně i koncertnímu zpěvu. Pozoruhodně interpretoval např. tenorový part Janáčkova *Zápisníku zmizelého* (i ve Vídni). Nahrával v rozhlasových, gramofonových a televizních studiích, natočil např. komplety *Julietty*, *Rusalky*, *Věci Makropulos*, 2x operu *Prodaná nevěsta*. Účinkoval v televizních inscenacích *Prodané nevěsty*, *Hoffmannových povídek*... Od konce r. 1989 do r. 1991 byl ředitelem ND Praha. V r. 1998 obdržel Cenu Thálie za celoživotní mistrovství. V r. 1999 vyšla jeho vzpomínková kniha *Jak možná věřit*.

☞ 6. 6. 1896 se narodila sopranistka Marie Minářová (†11. 5. 1968). Vystudovala průmyslovku, zpěv studovala na hudební škole. Vystřídala několik zaměstnání a s pomocí skladatele a dirigenta O. Jeremiáše nastudovala několik rolí. Poté studovala zpěv i v Praze a Vídni. Debutovala v Českých Budějovicích. Od r. 1923 působila v Bratislavě (Carmen, Tosca i Libuše, pro kterou měla nejen hlasové předpoklady, ale i impozantní zjev). V r. 1925 přijala angažmá v Olomouci, kde si repertoár rozšířila o Miladu a Sentu. V l. 1929 – 31 byla angažována v Brně, kde zpívala mj. Kostelničku, Šárku i Brünhildu ve *Valkýře*. V r. 1931 se své kariéry na samém vrcholu musela pro nemoc vzdát.

☞ 7. 6. 1941 zemřela sopranistka Olga Paršová – Zikešová (*2. 10. 1853). Absolvovala Pivodovu pěveckou školu, divadelní křest si odbyla v Ulmu. V sezoně 1873 – 74 byla angažována v Prozatímním divadle, pak odešla do Trevíru, Berlína, Štrasburku, Lipska, nakonec se vrátila do Prahy. Hostovala v pražském Německém divadle (1878) a stála na straně Smetanových odpůrců. V letech 1887 – 94 byla angažována v ND. Byla vynikající dramatickou pěvkyní s krásným hlasem a hereckým nadáním. Ovládala i umění koloratury. Z rolí: Donna Anna, Markétka, Drahomíra, Ifigénie na Tauridě, Milada, Wagnerova Alžběta aj.

☞ 7. 6. 1936 se narodil tenorista Lubor Malík. Absolvoval klavír na kroměřížské konzervatoři a zpěv na JAMU u L. Lesmanové. Začínal v olomoucké operetě, sólistou opery se stal v Opavě, kde působil v l. 1977 – 90. Zpíval role prvooborové (Canio, Manrico, Lukáš, Vít...), ale také buffo i charakterní (Vašek, Spoletta, Goro...). Po ukončení divadelní kariéry se věnoval koncertní činnosti a pedagogice.

☞ 14. 6. 1891 se narodil tenorista Karel Hruška (†17. 10. 1966). Původním povoláním prodavač. Zpěv studoval soukromě. Zprvu vystupoval v Plzni jako písničkář a už tehdy zaujal svým živelným, poněkud starosvětským komediantstvím. Na operním jevišti zde vystoupil poprvé v r. 1911. Hrál v činohrách, tančil v baletu a zpíval v operetách. Od r. 1919 působil v pražském ND, kde se stal nástupcem Smetanova buffo-tenoristy A. Krössinga především ve své parádní roli Principála (zpíval jej více než 1 000x), ale také jako Skřivánek a Michálek. Znamenitou charakterní studií byl jeho vodník Michal z Novákovy *Lucerny*, kterého psal skladatel přímo pro něj. Skvěle ztvárnil i učitele Bendu. Byl velkým hercem malých rolí, což dokázal např. v postavě Hanka-Šendorfa v Janáčkově *Věci Makropulos*. S jevištěm ND, kde vystoupil zhruba 5 500x, se rozloučil v r. 1957.

☞ 20. 6. 1966 se narodila sopranistka Monika Cahová. Absolventka pražské konzervatoře byla v l. 1985 – 90 členkou sboru ND, od r. 1990 sólistkou liberecké opery. Její mladodramatický soprán velkého rozsahu spolu s hereckými vlohami se uplatnily v širokém českém i světovém repertoáru. Z rolí: Mařenka, Blaženka, Agafja, Tosca, Santuzza, Elisa, Gioconda, Carmen...

☞ 25. 6. 1991 zemřela sopranistka Jaroslava Vymazalová (*1. 1. 1924). Zpěv studovala soukromě. V l. 1943 – 45 byla sólistkou Českého lidového divadla v Brně, po osvobození účinkovala v Divadle 5. května, od r. 1948 byla členkou pražského ND. Už v Brně nastudovala krásné role mladodramatického oboru (Rusalka, Donna Anna, Jitka, Agáta...), v Praze pak svůj repertoár rozšířila o role lyrické, které byly pro její světlý hlas nejvhodnější, ale i mladodramatické (Mimi, Micaela, Markétka, Elisa, Taťána, Hedvika atd.). Předností jejího technicky solidně vybudovaného hlasu byla schopnost bohatého dynamického odstínění a jemného nasazování tónu.

☞ 29. 6. 1912 se ve Lvově, tehdejší rakousko-uherské Haliči narodila herečka a pedagožka Vlasta Fabianová. Vystudovala herectví na pražské konzervatoři u profesorů Deyla, Suchánkové a Laudové. Krátce byla členkou Švandova divadla, v roce 1933 odešla do angažmá do Státního divadla v Brně. Od roku 1941 do nuceného odchodu do důchodu v roce 1977 byla členkou činohry Národního divadla v Praze. Zemřela 26. června 1991 v Praze.

Osobnosti světové hudby – červen

♫ 1.6. 1771 se narodil italský skladatel Ferdinando Paër (†3. 5. 1839). Po soukromých studiích v Parmě dosáhl r. 1791 provedení své opery *Orfeus a Euridyka* na francouzský text ve dvorním divadle. Příštího roku byl tamtéž jmenován dvorním kapelníkem. V r. 1797 následoval svou ženu – zpěvačku – do Vídně, kde měla úspěch jeho opera *Camilla* (1799 také v Praze). V r. 1803 byl jmenován saským dvorním kapelníkem a v Drážďanech uvedl svá vrcholná díla *Sargino* a *Leonora*. V *Leonore* zhudebnil též příběh jako Beethoven ve *Fideliovi*. V r. 1808 se přidal k Napoleonově suitě a byl jmenován jeho kapelníkem a ředitelem pařížské Komické opery. V l. 1812 – 27 řídil v Paříži Italské divadlo. Po obnovení monarchie byl r. 1832 jmenován kapelníkem královské hudby. Jako obratný epigon úspěšně sledoval nové umělecké tendence. Jeho zralé opery těžší především z vrcholného Mozarta. Prokazují smysl pro hudební stavbu scény, ale postrádají jako celek osobitost.

♫ 5. 6. 1816 zemřel italský skladatel Giovanni Paisiello (*9. 5. 1740). Studoval na konzervatoři v Neapoli a brzy se zařadil mezi úspěšné autory komických oper. V l. 1776 – 84 působil v Petrohradě jako dvorní skladatel carevny Kateřiny II. V tomto období složil 10 oper a intermezz včetně svých nejúspěšnějších děl *Služka paní* a *Lazebník sevillský*. Provedením jeho opery *Svět na měsíci* bylo v Petrohradě otevřeno Kamenné (Velké) divadlo. V r. 1784 se vrátil jako dvorní kapelník do Neapole. Za povstání r. 1799 komponoval republikánské hymny. V r. 1801 ho Napoleon povolal do Paříže, aby zreorganizoval jeho soukromou kapelu. Jako skladatel tu neměl úspěch a vrátil se k neapolskému dvoru. Napsal na 100 jevištních děl od intermezza po velkou operu seriu, jakož i oratoria, symfonie, koncerty aj. V předmozartovské opeře patřil k nejvýznamnějším operním autorům. Na melodie z opery *Nina* vzniklo mnoho variací. V Praze byl hojně hrán – *Demetrio*, *Artaserse*, *La Frascantana*, *Il re Teodoro in Venezia*, *Il mondo della luna*, *La serva padrona*, *La Locanda* aj.

♫ 8. 6. 1671 se narodil italský skladatel a houslista Tomaso Albinoni (†17. 1. 1750). Syn zámožného majitele papírny byl v hudbě zpočátku diletantem. Když se mu stala profesí, komponoval početné sonáty, symfonie, koncerty i opery (přes 50). Ty se většinou nedochovaly, třebaže byly ve své době oblíbeny a rozšířeny. V Praze jich bylo v l. 1725 – 31 provedeno pět. Ve svých instrumentálních skladbách se stylově řídil hlavně vzorem Vivaldiho, byl méně expresivní. J. S. Bach použil některá jeho témata ve své klavírní tvorbě.

♫ 23. 6. 1956 zemřel ruský skladatel, dirigent a pedagog Reingold Moricovič Glier (*11. 1. 1875). Otec, výrobce dechových nástrojů, mu umožnil hudební studia v Kyjevě a na moskevské konzervatoři (houslová hra, skladba). Po absolutoriu nastoupil jako pedagog na moskevské hudební škole Gněsinových, soukromě učil Prokofjeva. V l. 1905 – 07 studoval v Berlíně dirigování. V r. 1913 byl jmenován profesorem a brzy i ředitelem kyjevské konzervatoře. V r. 1920 přešel na moskevskou, kde učil skladbě až do r. 1941. Napsal přes 500 děl (opery, balety, písně, klavírní skladby aj.). Balety *Rudý mák* a *Měděný jezdec* prošly i zahraničními scénami. Světově známý je i jeho Koncert pro koloraturní soprán.

♫ 28. 6. 1875 zemřel rakouský hudební historik August Wilhelm Ambros (*17. 11. 1816 Mýto u Rokycan). Vystudoval v Praze práva, ale i malířskou akademii a na konzervatoři skladbu. Patřil ke skupině liberálních Rakušanů, uměl česky a zasazoval se o rovnoprávnost národností v zemi. Po potlačení revoluce r. 1848 se však jako státní návladní pro tiskové věci stal nedobrovolným nástrojem útlaku představitelů českého kulturního života (vypracoval žaloby na Sabinu a Havlíčka). Jako hudební kritik psal s uznáním o české hudbě, zvláště o B. Smetanovi. Přednášel dějiny hudby na pražské konzervatoři, stal se prvním profesorem tohoto oboru na pražské univerzitě (1869 – 72). V r. 1872 byl přeložen do Vídně, kde mj. učil na konzervatoři. Své čtyřsvazkové *Dějiny hudby* napsal ještě v Praze. Ač nedokončeny, jsou nejvýznamnější historiografickou prací 19. století. Ambros v nich s úspěchem uplatnil své znalosti výtvarného umění a usiloval o postižení společných znaků umění. Vydal knihu k 50. výročí pražské konzervatoře a významná estetická pojednání o vztazích hudby a poezie. Jako skladatel volil i náměty z českých dějin (předehra *Břetislav a Jitka*, dramatická scéna na německý text *Libušina prorocství*). Zasadil se o Berliozovy a Lisztovy pobyty v Praze.

♫ 29. 6. 1941 zemřel polský klavírista, skladatel a politik Ignacy Jan Paderewski (*18. 11. 1860). Studoval na varšavské konzervatoři. V l. 1878 – 81 tam vyučoval, pak pokračoval ve studiu v Berlíně a ve Vídni. V r. 1887 začala jeho triumfální koncertní dráha v Evropě, USA, jižní Africe a v Austrálii. V r. 1917 se stal členem polského Národního výboru v Paříži a reprezentantem Polska v USA. V r. 1919 byl zvolen 1. ministerským předsedou nové polské republiky. V r. 1920 se vzdal politické práce a znovu se věnoval koncertní činnosti. Financoval zřízení grunwaldského památníku polského vítězství nad řádem německých rytířů a chopinovského památníku ve Varšavě. Připravil novou edici Chopinova díla. Jako interpret navázal na lisztovskou tradici – silně uplatňoval krajní dynamické hodnoty a rubata. Vedle klavírních děl napsal operu *Manra*, inspirovanou životem v Tatrách.

Co chybělo v minulých Zpravodajích

✂ 8. 5. 2021 zemřel významný pedagog a druhý porevoluční rektor JAMU režisér prof. Alois Hajda. Narodil se 7. července 1928 v malé hanácké vesnici Poličky u Nezamyslic jako jeden z trojice bratrů (Josef a Jan po únoru 1948 emigrovali). Rodina se v r. 1930 přestěhovala do Kroměříže, kde Alois Hajda vystudoval gymnázium. Přišel také do styku s místními ochotníky; skutečný hlubší zájem o divadlo v něm probudil mladý začínající herec Josef Karlík, který se stal jeho kamarádem a uměleckým druhem na celý život. Po studiích divadelní režie na JAMU působil Alois Hajda krátce v profesionálních divadlech v Uherském Hradišti, Českých Budějovicích a Kladně, kde spolupracoval s Janem Grossmanem. Zásadním posunem v jeho umělecké dráze bylo angažmá v Mahenově činohře Státního divadla Brno (1962 – 71). Stal se výraznou tvůrčí posilou této profilově vyhraněné scény a vytvořil zde celou řadu pozoruhodných inscenací, z nichž mnohé přispěly k obohacení nejen české divadelní kultury, ale našly svůj ohlas i v zahraničí. Po nástupu normalizace byl Alois Hajda ze Státního divadla z politických důvodů vypovězen a stal se na deset let kmenovým režisérem zlínského divadla (tehdy Divadlo pracujících Gottwaldov). Počátkem 80. let se Alois Hajda vrací do činohry brněnského Státního divadla, kde dále rozvíjí svůj osobitý režijní rukopis, založený vždy na důkladné dramaturgické přípravě, výrazném scénickém gestu a citlivé práci s hercem. Již v šedesátých letech působil Alois Hajda na Janáčkově akademii múzických umění, kde do normalizačního vyhazovu stačil přispět k růstu mnoha hereckých talentů (mj. Jiří Bartoška, Karel Heřmánek, Miroslav Donutil, Boleslav Polívka). Na JAMU se vrátil v roce 1990 jako pedagog a prorektor; v letech 1997 – 2003 působil ve funkci rektora a podepsal se na výrazném rozvoji školy v domácím i mezinárodním měřítku.

✂ Slavný operní pěvec Jevgenij Nesterenko (8. 1. 1938 – 20. 3. 2021) zemřel ve Vídni na následky onemocnění covidem. Moskevský rodák absolvoval studia architektury, ale zároveň studoval i zpěv na Leningradské konzervatoři Nikolaje Rimského-Korsakova (jeho spolužačkou byla mj. Jelena Obrazcovová). V r. 1962 debutoval jako kníže Gremin v Čajkovského *Evženu Oněginovi* v leningradské Malé opeře. Vítězství v Čajkovského soutěži v Moskvě r. 1970 mu otevřelo dveře do Velkého divadla v Moskvě, kde setrval celou svou kariéru (do r. 2002) jako přední basista. Zároveň se prosadil

v zahraničí, vystupoval v nejprestižnějších operních domech (MET, Covent Garden, La Scala, Vídeňská státní opera a další). Jeho profilovou rolí byl Boris Godunov, ve svém repertoáru měl přes 50 rolí v ruských i zahraničních operách. Věnoval se také interpretaci písní. Jeho diskografie zahrnuje přes 70 alb. Napsal dvě knihy, mj. *Rozjímání o profesi*. Byl také vyhledávaným pedagogem. Učil na moskevské konzervatoři (1975 – 93) a na vídeňské akademii (1993 – 2003). V Praze se představil poprvé v květnu 1973 v rámci slavného hostování moskevského Velkého divadla ve Smetanově divadle. Na téže scéně byl dvakrát Borisem Godunovem v inscenaci Karla Jerneka (1977, 1978) a v ND Dvořákovým Vodníkem v inscenaci Václava Kašlíka (1987).

✂ 27. 2. 2021 zemřel Tomáš Fiala, sbormistr, pedagog, organizátor (*20. 8. 1933). Byl spoluzakladatelem katedry hudební výchovy na pedagogické fakultě v Ústí n. Labem a ve funkci vedoucího katedry (1979 – 91) vybudoval v té době ojedinělé studijní obory: Sborníctví, Hra na klavír a Sólový zpěv v kombinaci s hudební výchovou. Patřil k zakladatelům vědeckého symposia o sborovém zpěvu Cantus Choralis a v l. 1993 – 2001 byl jeho hlavním odborným a organizačním garantem. Na Pedagogické fakultě Univerzity J. E. Purkyně v Ústí působil takřka 50 let. Nejzáslušnější sborníctvskou činností bylo vedení smíšeného sboru Universitatis Iuvenes na PF UJEP. Se sborem nastudoval několik set skladeb, uskutečnil přes 900 koncertů a reprezentoval Ústecký kraj v zahraničí. Sbor spolupracoval s operou Severočeského divadla, Severočeskou filharmonií Teplice, Bendovým komorním orchestrem a natáčel pro rozhlas a televizi. Fiala získal za svoji práci řadu významných ocenění, např. Cenu Ferdinanda Vacha, Cenu B. Smetany, Cenu Senior Prix – Nadace Život umělce, Cenu Ministerstva kultury ČR 2018 a další. V r. 2005 mu byl udělen titul Emeritní profesor Univerzity J. S. Purkyně. V posledních letech stále spolupracoval s katedrou hudební výchovy v komisích pro státní závěrečné zkoušky.

✂ 8. 5. 1891 se v Libni narodil český herec, režisér, dramaturg, divadelní ředitel a podnikatel Václav Jiříkovský, vlastním jménem Václav František Herein. V r. 1914 odešel do Brna k řediteli Lacinovi a krátce (1917 – 1918) se stal i ředitelem Českého Národního divadla v Brně, v letech 1918 – 1919 jej vedl jako samostatný podnikatel. V r. 1919 po něm převzal vedení divadla Václav Štech. Do Brna se vrátil v r. 1930, kdy bylo Národní divadlo v Brně převedeno pod správu Moravskoslezského zemského výboru a přejmenováno na Zemské divadlo v Brně. V březnu 1931 se Jiříkovský stal po Otě Zítkově ředitelem divadla, přičemž několik let zastával i funkci šéfa činohry a dramaturga. Za jeho působení byly na repertoáru často uváděny hry jihoslovanských, polských a ruských autorů (v české premiéře např. Škvarkinovo *Cizí dítě*, Bulgakovův *Byt paní Zoe*, Katajevovi *Defraudanti*, Afinogenův *Strach*) a původní moravská tvorba. Pozornost věnoval i rekonstrukci budovy divadla Na hradbách (nynější Mahenovo divadlo), která byla provedena v r. 1937. Po odchodu Jana Škody na místo ředitele ostravského divadla přibral Jiříkovský od února 1940 ke své funkci ředitele divadla znovu i funkci šéfa činohry. Od počátku okupace útočili na Jiříkovského v tisku brněnští Němci a čeští fašisté, kteří usilovali o jeho odstranění. Dne 3. listopadu 1941, po skončení šestitýdenního výjimečného stavu vyhlášeného R. Heydrichem, jej zatkl gestapo. O měsíc předtím byl již zatčen herec a režisér téhož divadla Josef Skřivan a dva čelní představitelé opery. Činnost divadla byla označena za politicky zvlášť nebezpečnou a divadlo bylo 12. listopadu 1941 uzavřeno. Jak Skřivan, tak Jiříkovský byli v r. 1942 popraveni v Osvětimi.

✂ 14. 5. 1894 se v Humpolci narodil divadelní a filmový režisér, divadelní teoretik, překladatel a pedagog Jindřich Honzl, v letech 1929 – 31 působil jako dramaturg a režisér Zemského divadla v Brně. Zemřel 20. 4. 1953 v Praze.

✂ 29. 5. 1920 se v Brně narodil režisér, herec, divadelní ředitel a vysokoškolský pedagog Milan Pásek. Pocházel z rodiny divadelních ochotníků, byl nejstarším ze tří bratrů. Studoval na strážnickém gymnáziu, po náhlé smrti otce se rodina přestěhovala do Brna. Později zahájil studium práv, po uzavření vysokých škol Němci, pokračoval ve studiu na brněnské konzervatoři (absolutorium 1943). K jeho profesorům zde patřili např. Rudolf Walter a Zdenka Gráfová. Jako student účinkoval na školní scéně „Nový domov“ na Falkensteinerově ulici a státoval v zemské činohře Na Veverí. Zde poznal

práci režisérů a herců Aleše Podhorského, Jana Škody, Josefa Skřivana, Jarmily Kurandové, Vlasty Fabianové, Karla Högera a dalších. V r. 1945 Pásek přijal nabídku E. F. Buriana, tehdejšího ředitele Národního divadla v Brně, opustil místo ředitele ve Svobodném divadle a v l. 1945 – 53 byl uměleckým šéfem, režisérem a příležitostným hercem činohry Zemského/Státního divadla. Později působil v Divadle Vítězného února v Hradci Králové (ředitel a režisér 1954 – 67) a v letech 1967 – 1989 se vrátil do brněnského Divadla bratří Mrštíků na pozici jeho ředitele a režiséra. Pedagogicky činný byl v oborech herectví a režie na konzervatoři i na JAMU. Působil jako tzv. experimentující režisér, hledal nové postupy a výrazové prostředky, včetně netradičního řešení divadelního prostoru (hlediště i jeviště). Zemřel v Brně 27. 12. 1990.

Z domova

 Premiéry NdB – divadelní sezona 2021/22:

Opera:

Benjamin Britten: *Peter Grimes* – premiéra 9. 10. 2021, nastudováno v anglickém originále

Bohuslav Martinů: *Řecké pašije* – premiéra 5. 11. 2021, nastudováno v angl. originále

Georg Friedrich Händel: *Alcina* – premiéra 5. 2. 2022, nastudováno v italském originále

Wolfgang Amadeus Mozart: *Kouzelná flétna* – premiéra 13. 4. 2022, nastudováno v němčině

Giuseppe Verdi: *Otello* – premiéra 17. 6. 2022, nastudováno v italském originále

Všechna představení budou v Janáčkově divadle. Divákům budou k dispozici české, anglické a německé titulky.

Balet:

Stabat Mater (hudba A. Schönberg, B. Smetana, A. Dvořák) - premiéra 3. 9. 2021, Mahenovo divadlo

Beethoven (hudba Ludwig van Beethoven) – premiéra 13. 11. 2021, Janáčkovovo divadlo

Sergej Prokofjev: *Popelka* – premiéra 13. 5. 2022, Mahenovo divadlo

Činohra:

Jan Procházka, Jan Novák: *Kočár do Vídně* – premiéra v rámci festivalu Moravský podzim 15. 10. 2021, Mahenovo divadlo. Projekt vzniká v koprodukcii NdB a Filharmonie Brno

Tomáš Vůjtek, Václav Štech: *Ohnivá země Václava Štecha* - světová premiéra 22. 10. 2021, Mahenovo divadlo

Lucy Kirkwoodová: *Nebesa* – česká premiéra 26. 11. 2021, Mahenovo divadlo

Molière: *Amfitryon* – premiéra 10. 12. 2021, Divadlo Reduta

William Shakespeare: *Večer tříkrálový* – premiéra 28. 1. 2022, Mahenovo divadlo

Václav Havel: *Ztížená možnost soustředění* – premiéra 11. 2. 2022, Divadlo Reduta

Bertold Brecht: *Kavkazský křídový kruh* – premiéra 25. 3. 2022, Mahenovo divadlo

Karel Čapek: *Matka* – premiéra 8. 4. 2022, Divadlo Reduta

Lenka Lagronová: *Chytání Vídně* – premiéra 3. 6. 2022, Divadlo Reduta

Eugene O'Neill: *Smutek sluší Elektře* – premiéra 24. 6. 2022, Mahenovo divadlo

 12. ročník festivalu Divadelní svět Brno 2021 se konal ve dnech 20. – 25. 5. 2021. Téma festivalu: „Nová perspektiva“.

 V létě budou mít diváci možnost vidět již počtvrté balet pod širým nebem. Balet NdB Open Air se již tradičně uskuteční vedle představení dalších divadel a hudebních vystoupení, jako součást Léta na Biskupském dvoře 2021. Balet NdB navázal na úspěšné projekty z předchozích let, jako byl Letní baletní koktejl na Biskupském dvoře a na nádvoří hradu Špilberk. Tentokrát však zvolil legendární celovečerní titul *Romeo a Julie*, který diváci nemohli kvůli nouzovému stavu více než rok vidět na domovské scéně v Janáčkově divadle. Na Biskupském dvoře můžete příběh o velké lásce s tragickým koncem zhlédnout od 14. do 18. července. Neoklasická verze šéfa baletního souboru Mária Radačovského, v režii Martina Glasera, scénografii Marka Hollého a kostýmech Alexandry Gruskové, na nád-

hernou hudbu Sergeje Prokofjeva a ve spojení s oblohou plnou letních souhvězdí, bude zaručeně nezapomenutelným zážitkem. Baletní dílo, které je s Brnem neodmyslitelně spojeno díky světové premiéře v Mahenově divadle v r. 1938, tak zavítá na další významné místo našeho města.

 Balet NdB v letošním roce pozval pod širé brněnské nebe i svého stálého hosta, slovenskou folklorní legendu, soubor Lúčnica. Brno navštíví s programem sestaveným z nejúspěšnějších choreografií prof. Štefana Nosáľa. Originální program s výrazným uměleckým nábojem interpretovaný mladými tanečnicemi zářícími skvělou technikou, spontánním projevem a obrovským nasazením. Skvělí tanečníci, orchestr i zpěváci, to je Lúčnica, kterou můžete se zatajeným dechem obdivovat 20. července 2021 na Biskuském dvoře (více na www.ndbro.cz)-

 Počátky brněnského snu o koncertním sále světové úrovně – novém sídle Filharmonie Brno – sahají mnoho desítek let do minulosti. Na lepší časy pro tento sen se začalo blýskat před 18 lety, kdy město vypsalo mezinárodní architektonickou soutěž na podobu budovy. V konkurenci 76 podaných návrhů vyhrál Ateliér M1architekti. Zatím můžete za Besedním domem vidět místo, kde jsou podzemní garáže tohoto budoucího objektu. V loňském roce projekt získal stavební povolení. Jistě jste zaznamenali, že na brněnské výstaviště byl přivezen model sálu vytvořený v měřítku 1:10 (mimořádně – stál 2 miliony). Je připraveno 1 200 figurek pro „testování“ různé obsazenosti sálu. Několik týdnů bude pod vedením týmu světového akustika Yasuhisy Toyoty probíhat závěrečné akustické měření. Cílem je ověřit, jestli vypočtený tvar sálu poskytuje prvotřídní akustické podání zvuku na všech místech v hledišti. Díky finanční podpoře státu a kraje po odevzdání kompletní dokumentace, bude ještě letos zahájen výběr dodavatele stavby za 2 miliardy Kč. Hotovo by mělo být v r. 2024. Věřme, že všichni ti, kdo na tento „zázrak“ čekají, se opravdu dočkají.

 Americký dirigent a klavírista Dennis Russell Davies je pozoruhodný muž. Současný šéfdirigent Filharmonie Brno je blízkým přítelem takových osobností, jako jsou Philip Glass, John Adams nebo Arvo Pärt. Pravidelně uvádí současnou hudbu a libuje si, že v Brně pro to nachází pochopení ze strany vedení orchestru i obecnosti. Není však jen specialistou na současnost. Zrovna tak jsou ceněné i jeho barokní a romantické kreace. Dennis Russell Davies s Filharmonií Brno se 30. května 2021 na Pražském jaru představili s českou premiérou 12. symfonie Philipa Glasse a skladbou Johna Adamse Harmonielehre. Sólisté: hvězdná zpěvačka Angélique Kidjo a varhaník Christian Schmitt.

 Agentura Kinski Art Media v Novém zámku v Kostelci nad Orlicí uvedla 28. 3. online další díl komponovaného pořadu majitele zámku Františka Kinského a klavíristy Matyáše Nováka. Jeho tématem byly Velikonoce. Ve svátečně stylově vyzdobeném Zrcadlovém sále průvodce pořadem F. Kinský připomněl duchovní podstatu, symboly i lidové tradice těchto křesťanských svátků. M. Novák pokračoval v provedení cyklu *Ročních dob* P. I. Čajkovského a zároveň zahrál jednu ze svých transkripcí na velká symfonická a operní díla. Tentokrát pro posluchače představil reminiscenci na operu Antonína Dvořáka *Rusalka*. Z Dvořákovy tvorby zazněl výběr z jeho *Biblických písní* v podání trojnásobné držitelky Ceny Thálie – sopranistky Jany Šrejmy Kačírkové.

 Symfonický orchestr hl. m. Prahy FOK připravil online pořad k příležitosti výročí narození i úmrtí (115 let a 35 let) dirigenta Václava Smetáčka, který u tohoto orchestru působil celých 30 let a byl pro něj klíčovou osobností. Pořad z Divadla Viola s názvem *Život s taktovkou* se objevil 1. 4. 2021 na sociálních sítích orchestru. Paměti z dirigentova života ze stejnojmenné knihy jeho manželky Míly Smetáčkové předčítala Taťjana Medvecká s doprovodem hobojistů FOK L. Séquardtové a J. Hoďánka.

 Festival Smetanova Litomyšl na svém webu představil své plány na 63. ročník a s nimi přehled chystaných pořadů. Termínově jsou připraveny dvě varianty. První v tradičním období od 10. 6. do 6. 7. 2021 a pozdější zkrácená od 1. 7. do 11. 7. 2021. V obou variantách se počítá s operními inscenacemi a velkými orchestrálními koncerty. Festival hodlá dostát všem hygienickým požadavkům a zajistit tak návštěvníkům i účinkujícím bezpečnou návštěvu, s čímž má už zkušenosti z loňského roku. Hostům slibuje živou hudbu a umělcům skutečné publikum, jakkoli se předpokládá například snížená kapacita hlediště, či nutnost přizpůsobit program tak, aby se odehrál výhradně pod širým nebem.

 Dvořákova rozhlasová soutěž pro mladé hudebníky Concertino Praga hledá letos velké hudební talenty v sólové i komorní hře. Mladí to i přes pandemii nevzdali a v sólové kategorii se jich přihlásilo 58. Pětičlenná porota prvního kola vybrala pro druhé kolo 25 nejlepších výkonů z 12 zemí. Finále nebude obhajobou výsledků podle nahrávek. Čtyři nejlepší se utkají o vítězství živě 18. 9. 2021 v Rudolfinu v rámci festivalu Dvořákova Praha. Druhou novinkou je souběh sólové a komorní kategorie. Devítičlenná mezinárodní porota vybere čtyři finalisty do zářijového finále. Závěrečné klání v komorní kategorii se uskuteční 17. 9. 2021 v Anežském klášteře. Pro pořadatele je milým překvapením počet přihlášených komorních souborů, neboť cvičit online hru opravdu nelze. Přesto se našlo 28 souborů ze šesti zemí.

 Festival Tomášková a Novákova hudební Skuteč se v plném rozsahu uskuteční až v příštím roce. Loni se kvůli koronavirové pandemii festival konat nemohl – měl to být jeho 17. ročník. Festival se ve Skutči koná od r. 2003 a je odkazem na rodáky a skladatele Václava Jana Tomáška a Vítězslava Nováka. Každý ročník navštívilo kolem 5 000 lidí. V programu je pravidelně opera, opereta, muzikál nebo balet. Ve Skutči a okolí koncertují filharmonické orchestry i sólisté.

 Festival EuroArt Praha v premiéře na svém YouTube kanále zveřejnil 22. 3. 2021 záznam koncertu dívčího kvarteta Selini Quartet z Rakouska. Současná situace znemožnila mladému souboru uskutečnit plánované vystoupení v Praze. Čtyři mladé instrumentalistky se však sešly v sále Staré vídeňské radnice, kde nahrály smyčcové kvartety Josepha Haydna, Samuela Barbera a Wolfganga Amadea Mozarta. Mezinárodní hudební festival komorní hudby EuroArt Praha prezentuje ve svém celoročním programu špičková smyčcová kvarteta a sólisty a zaměřuje se i na mladé umělce a soubory.

 Police Symphony Orchestra z Police nad Metují oživuje od dubna plakátovací plochy obcí a měst v ČR projektem „Na viděnou“. Ten navazuje na lednový happening na podporu živé kultury „Na slyšenou“, živě vysílaný prostřednictvím místních rozhlasů napříč republikou. Hudebníci se rozhodli vstoupit do veřejného prostoru s novým typem kulturního vyžití. Tentokrát si dali za cíl oživit výlepkové plochy speciálními plakáty, které díky své interaktivní složce mohou přenést vlastníka chytrého telefonu do koncertních sálů. Série plakátů totiž obsahuje unikátně výtvarně zpracované QR kódy. Pod každým z nich se skrývá jiná skladba z koncertů Police Symphony Orchestra. Aktuálně se připojilo 186 obcí a měst napříč celou ČR. Série plakátů obsahuje v deseti QR kódech devět hudebních dáreků a jeden vzkaz.

 Ateliér při ND moravskoslezském v Ostravě nabídl v dubnu online další programy pro akční seniory se zájmem o divadlo a tvůrčí aktivity. Zkušenosti z minulých měsíců ukázaly, že se starší generace účastní společných akcí s elánem i ve virtuálním prostředí. „Od října se virtuálně setkáváme v Seniorském divadelním studiu s akčními, optimistickými a bezvadnými lidmi. Mají obrovskou chuť si povídat, tvořit něco spolu i v této době. A s online prostředím se sžili bez problémů“, uvedla lektorka Vladimíra Dvořáková. S online aktivitami počítá Ateliér při NDM nejméně do června. Tento ateliér vznikl jako první v republice právě v Ostravě v r. 2012. Pořádá mj. oblíbenou Letní divadelní školu pro pedagogy.

 Balet ND Praha naplánoval pro tuto sezonu uvedení komponovaného večera s názvem *Phoenix*. Umělecký šéf Filip Barankiewicz oslovil tři významné současné choreografy, Douglase Lee, Alejandra Cerrada a Cayetana Soba, a požádal je, aby přímo „na míru“ souboru vytvořili tři kratší původní choreografie. Premiéra byla původně plánovaná na listopad 2020. Uvedení už ale nebylo možné z důvodů protiepidemických opatření. Soubor však zkoušet nepřestal a je připraven předstoupit s inscenací před své obecenstvo hned, jakmile to situace dovolí.

 V r. 2017 vydala JAMU k 70. výročí svého vzniku publikaci s názvem „Osobnosti hudební fakulty JAMU“ (autoři Jindřiška Bártová a kol.). Kniha představila některé osobnosti, které utvářely profil této umělecké školy, např. sbormistr Josef Veselka, houslista František Kudláček, varhaník František Michálek, pianista František Schäfer, hornista Josef Kohout aj. V loňském roce vyšel II. díl se stejným názvem, stejným autorským kolektivem i stejnou grafickou úpravou. V obou dílech vítají čtenáře na titulní straně fotografie těch, o nichž je v knize pojednáváno – první pověřený pedagogický sbor

v čele s prvním rektorem, Ludvíkem Kunderou. Na 17 pedagogů, hudebních skladatelů, interpretů, hudebních vědců vzpomínají jejich spolupracovníci a žáci. Sborník obsahuje také nepřehledné množství dobových fotografií.

📖 Až budou moci návštěvníci zavítat do Letohrádku Mitrovských na Starém Brně, mají se na co těšit. Voňavá a sladká výstava „Historie mlsání“ představí prostředí prvorepublikových cukráren, výroben sladkostí, koloniálů a kaváren. Mezi stovkami exponátů jsou dobové reklamy, bonboniéry, formy na dorty i na pudink, speciální výrobní nástroje i zapomenuté pomůcky cukrářů. Pokud někoho zajímá, jak se dříve připravovala zmrzlina nebo jak vznikalo želé, ať se přijde – jak to bude možné – podívat. Od poloviny června bude navíc v suterénním sále umístěna výstava „Skřítci a trpaslíci“, která musela být loni na podzim předčasně ukončena. Kromě dobových exponátů z přelomu 19. a 20. století a retro ukázek z 50. – 80. let 20. století si návštěvníci prohlédnou i opravdový svět skřítků.

Ze světa

📖 Robert Jindra se stane šéfdirigentem Státní filharmonie Košice, a to od sezony 2021/22. Vystřídá Zbyňka Müllera, který košickou filharmonii vedl 13 let a byl jmenován hlavním hostujícím dirigentem. Z. Müller se s místem šéfdirigenta rozloučí koncertem 24. 6. 2021, na kterém uvede Smetanův cyklus *Má vlast*. Inaugurační koncert R. Jindry je plánovaný na 7. 10. 2021 při otevření 53. koncertní sezony Sfk. Robert Jindra (*1977) zastával mj. místa hudebního ředitele Opery ND Praha v sezoně 2013/14 a v téže pozici působil v opeře ND moravskoslezského v Ostravě. Spolupracoval s Deutsche Oper am Rhein v Düsseldorfu/Duisburgu, hostoval v Norské opeře v Oslo, ve Slovenském ND v Bratislavě, nebo ve Státním divadle Košice. Od sezony 2018/19 zastává post prvního dirigenta v Aalto Musik Theater und Filharmonie v německém Essenu.

📖 Pianista Jan Schulmeister (*2007) se stal absolutním vítězem 2. ročníku mezinárodní hudební soutěže ISCARD International Music Competition, pořádané v březnu ve švýcarském Luganu. Soutěž se konala online formou a se svými živými nahrávkami se prezentovali pianisté z jedenácti zemí.

📖 Změny ve vedení Orchestra Dell'Accademia Nazionale di Santa Cecilia v Římě. Sir Antonio Pappano, který orchestr vedl od r. 2005, v březnu 2021 rezignoval. Jako o jeho nejpravděpodobnějším nástupci se hovoří o italském dirigentovi Danielu Gattim (*1961), který je od prosince 2018 ředitelem Římské opery. Sál, v němž orchestr hraje, má rozlohu 3400 m², 2800 sedadel a patří k nejmodernějším koncertním sálům na světě.

📖 Riccardo Chailly uvedl v La Scala dvě opery Kurta Weilla – *Sedm smrtelných hříchů* a *Mahagonny Songspiel*. Diváci mohli představení vidět 18. 3. na webových stránkách La Scaly. Weillovy opery nastudovala francouzsko-britská režisérka Irina Brook, která v La Scale debutovala. Hlavní hvězdou byla americká sopranistka Kate Lindsay. Italský dirigent Riccardo Chailly prodloužil v únoru 2021 svůj kontrakt na hudebního ředitele La Scaly do roku 2026. Do stejného roku prodloužil i svou smlouvu s Luzernským festivalovým orchestrem.

📖 Jedním z kandidátů na vedení Národní opery v Bordeaux je sopranistka Natalie Dessay (*1965). Dalšími kandidáty jsou ředitel operního domu v Sainte – Etienne Eric Blanc de la Naulte a Bart van der Roost, který řídí Vlámskou operu v Gentu. Natalie Dessay má k Bordeaux blízko – narodila se sice v Lyonu, ale vyrůstala v Saint-Médard-en-Jalles nedaleko Bordeaux. Zpěv studovala na konzervatoři v Bordeaux a v tamější Národní opeře začínala jako členka sboru. Úspěšná kariéra ji zavedla na prestižní operní scény po celém světě (Vídeň, Paříž, Ženeva, MET, Chicago, La Scala atd.). Pozice generálního ředitele opery v Bordeaux bude volná od r. 2022, neboť dosavadnímu řediteli (od r. 2016) francouzskému dirigentovi Marku Minkowskimu nebude kontrakt prodloužen – a to pro dirigentovy neustálé absence v divadle.

📖 Vídeň, Wiener Staatsoper: Giuseppe Verdi – *La traviata*. Premiéra 7. 3. 2021 byla vysílána v sekci Stream na webu divadla. Mladý tým debutantů ve Vídeňské státní opeře, italský dirigent Giacomo Sagripanti a australsko-švýcarský režisér Simone Stone, nastudovali novou inscenaci *La traviaty* G. Verdiho. Jde o koprodukcí Vídeňské státní opery s Národní pařížskou operou. V koprodukční in-

scenaci je Violetta pařížská dívka a topstar, která se stala tváří velké reklamy na líčení a parfém Villain. Na svém instagramu má mnoho obdivovatelů včetně Alfréda z důstojného rodu Germontů. Bohužel je smrtelně nemocná, a proto se stala jejím útočištěm právě její virtuální prezentace. Na příběhu nemocné Violetty režisér demonstroval problematiku lásky, lži, mediálního kalkulu, nemoci, oběti, partnerství, pokrytectví, přetvářky, úspěchu a zisku v úzkém spojení s mediálními obrazy propagace krásy. V inscenaci, která si pohrává s velkoformátovými displeji videostěn a sociálními médii, chtěl režisér ukázat, jak aktuální může Verdiho opera být. Poznamenal: „Dnes již neexistuje aristokratická vrstva. Ale ve městech, jakými jsou Paříž a Vídeň, stále existuje druhá vrstva společnosti, migranti. Bez ohledu na to, jak moc se snaží začlenit do společnosti, budou působit exoticky“. Scénograf navrhl okázalou, moderní koncepci. Na točně se čtyřstěnem se střídají velkoformátové projekce reklam, kamélií, sms korespondencí se zprávami na WhatsAppu i s emotikonami pro Violettu, která má na své sociální síti 147 milionů sledujících. Také venkov s traktorem a kaplí, noční klub s pyramidou šampaňského, nemocnice... Violettu Valéry ztvárnila jihoafrická sopranistka Pretty Yende, vítězka prestižních soutěží Operalia a Belvedere. Alfréda měl zpívat kanadský tenorista Frédéric Antoun, ale kvůli pandemii nemohl dorazit. Zaskočil slavný tenorista Juan Diego Flórez. Alfredova otce Giorgia Germonta představoval ruský barytonista Igor Golovatěnko. Dirigentem byl Giacomo Sagripanti. Divadelní a filmový režisér, autor a herec S. Stone, který po úspěších v činohře a filmové tvorbě začal režirovat operu (od sezony 2016/17) chtěl zpřístupnit Verdiho dílo nejen mladší generaci, ale i starším divákům, které zajímá propojení opery s érou moderních technologií a hledáním hlubších společenských otázek.

📖 Sir Antonio Pappano, hudební ředitel Covent Garden v Londýně, byl jmenován šéfdirigentem Londýnských filharmonií, a to od září 2024. Ale už od září 2023 bude designovaným šéfem. Vystřídá tak Sira Simona Rattla, který odchází šéfovat Symfonickému orchestru Bavorského rozhlasu v Mnichově. Britsko-italský dirigent Antonio Pappano (*1959) působil v čele Covent Garden od r. 2002 a stane se tak nejdéle sloužícím hudebním ředitelem v historii této opery. Londýnské symfoniky dirigoval poprvé v r. 1997 a od té doby se k nim opakovaně vracel. Uvedl s nimi přes 70 koncertů, realizoval tři nahrávky pro vlastní label orchestru LSO Live a dalších šest nahrávek pro jiné labely včetně Pucciniho *Toscy* v r. 1996. Jejich nahrávka Pucciniho *Vlaštovky* byla jmenována „Nahrávkou roku 1997“. Zatím není jisté, kdo Antonia Pappana vystřídá v čele Covent Garden. Mezi favority je britský dirigent Edward Gardner (*1974), bývalý hudební ředitel Anglické národní opery v Londýně a současný šéfdirigent Bergenské filharmonie v Norsku.

📖 NHK Symphony Orchestra v Tokiu bude mít od září 2022 nového šéfdirigenta. Stane se jím italský maestro Fabio Luisi (*1959), který zastával místa šéfdirigenta Staatskaelle Dresden a Semperovy opery v Drážďanech (2004 – 2010) a Vídeňských symfonií (2005 – 2013). Od r. 2012 je generálním hudebním ředitelem operního domu v Curychu. Od r. 2017 je šéfdirigentem Dánského národního symfonického orchestru (do r. 2026). Nechybí ani posty v USA, je šéfdirigentem MET v New Yorku a od sezony 2020/21 hudebním ředitelem symfonického orchestru v Dallasu (do r. 2029). S NHK Symphony Orchestra spolupracoval Fabio Luisi sedmkrát od r. 2001. Smlouva je tříletá.

Nabídky, informace

► Národní divadlo Brno v červnu hraje! Než se vrátíme k obvyklému uvádění programu divadla v našem Zpravodaji, sledujte prozatím webové stránky NdB.

► Soubor činohry uvede v červnu tři premiéry: 4. 6. 2021 v české premiéře v Divadle Reduta hru Johanna Nepomuka Nestroye *Sňatky na železnici*, 18. 6. 2021 v Mahenově divadle drama Edwarda Albeeho z r. 1962 *Kdo se bojí Virginie Woolfové* a 19. 6. 2021 v Mahenově divadle rovněž v české premiéře nejnovější hru britského dramatika židovského původu Toma Stopparda *Leopoldstadt*.

► Vaší cílovou destinací je Baletišť Brno (v případě, že chcete někoho potěšit vstupenkou do divadla). „Připravte se na přistání do nového století Baletu NdB a včas si zarezervujte svoji Baletenku“. Tímto sloganem končí video k sezoně 2020/21 Baletu NdB s názvem Baletišť. Jestliže jste video neviděli, doporučujeme ho zhlédnout na facebooku, instagramu nebo YouTube Baletu NdB.

V návaznosti na tuto kampaň zavedl Balet NdB prodej Baletenek – neboli dárkových poukazů pro milovníky baletu. Obdarovaný si sám vybere, na jaké představení Baletu NdB ji využije. Baletenku lze zakoupit v hodnotě 200, 300, 500 nebo 1000 Kč, její platnost je 1 rok, tedy 365 dní od jejího zakoupení a lze ji uplatnit pouze na představení z repertoáru Baletu NdB. Můžete ji vyměnit za vstupenku na pokladnách v Zákaznickém centru na Dvořákově ul. 11, nebo uplatnit při nákupu vstupenek on-line, a to pro jednorázovou úhradu, nelze ji využít po částech. Hodnota vstupenek musí být ve stejné výši nebo ve vyšší hodnotě než je hodnota Baletenky. Je-li hodnota vstupenek vyšší než hodnota Baletenky, lze doplatek uhradit v hotovosti. Baletenka není směnitelná za peníze. (více informací na www.baletenka.cz nebo na tel. +420 542 158 120).

► Dárkové poukazy si můžete vybrat v hodnotách 100, 200, 500 nebo 1000 Kč. Lze zakoupit na pokladnách nebo on-line – www.divadlojedarek.cz. Uplatnění dárkového poukazu je stejné jako u Baletenek.

► Dárkové předměty NdB: v nabídce jsou trička s originálním potiskem, batohy, stylové poznámkové bloky, nakupovat můžete do divadelních bio bavlněných tašek. Můžete tak dát najevo, že patříte k divadlu a divadlo patří k vám. Celou nabídku dárkových předmětů zakoupíte v Zákaznickém centru NdB, Dvořákova 11.

► Inovované variabilní předplatné: zvolit si můžete preferovaný žánr, zda chcete chodit do divadla ve všední dny či o víkend, nebo jaký je pro vás nejvhodnější čas začátku představení. Je připraveno 12 předplatitelských skupin:

Premiéry: operní (PO), baletní (PB), činoherní (PČ)

Reprízy: opera – všední den v 19 hod. – O1; víkend v 17 hod. – O2, víkend v 19 hod. – O3

balet – všední den v 19 hod. – B1, víkend v 17 hod. – B2, víkend v 19 hod. – B3

činohra – všední den v 19 hod. – Č1, víkend v 17 hod. – Č2, víkend v 19 hod. – Č3

Jde o představení z produkce NdB. Nevztahuje se na hostující soubory, gala, přenosy z MET, open air apod.

► Dění v NdB můžete sledovat na sociálních sítích: facebook.com/ndbrno nebo Instagram.com/ndbrno, také na YouTube můžete najít novinky z jednotlivých souborů. Zadejte: Národní divadlo Brno.

Vážení přátelé,

Snad tento Zpravodaj působí optimističtěji, než několik předchozích. Kulturní akce se sice s omezením, ale přece otvírají divákům. Snad se už brzy stanou pravidelnou součástí Vašich životů. Členové výboru SPNdB se upřímně těší na setkání s Vámi.

Jana Veselá

Použité zdroje:

Malá encyklopedie české opery

Malá encyklopedie hudby

Osobnosti světové hudby

Oxfordský slovník opery

Postavy brněnského jeviště

Hudební rozhledy č. 5

Webové stránky NdB

Denní tisk a internet

Metropolitan, Šalina

DIVA – magazín NdB – speciál předplatné 21/22

Uzávěrka Zpravodaje dne: 28. května 2021

Neprodejně. Zpravodaj vydává Spolek přátel NdB, Jugoslávská 652/98, 613 00 Brno, IČ 48510777 pro vnitřní potřebu.